

EKYS

DENEME-5

AYRINTILI ÇÖZÜMLER

Toplam soru	80
Bölüm dağılımı	24 + 16 + 16 + 12 + 12
Süre	150 dk resmî simülasyon / 120 dk hızlandırılmış
Puanlama	Yanlış cevaplar doğruyu götürmez

Her soru için gerekçe, seçenek analizi, kritik tuzak ve kaynak dayanağı verilmiştir.

2026

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

1-24. soruların çözümleri

1. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Alan becerilerinin ayırt edici özelliği · Kolay · Kavrama · 60 sn

Bir zümre, öğrencilerin genel olarak karşılaştırma ve çıkarım yapmalarının yanında tarih dersinde kanıtın kaynağını sorgulamalarını, coğrafya dersinde ise mekânsal örüntüleri açıklamalarını hedeflemektedir.

Disipline özgü bu işlemler Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde öncelikle hangi başlık altında ele alınır?

Çözüm: Alan becerileri, belirli bir disiplinin bilgiyi üretme ve kullanma yollarına özgü becerilerdir. Tarihsel kanıt sorgulama ile mekânsal örüntüleri açıklama, genel düşünme işlemlerinden yararlı olsa da tarih ve coğrafya alanlarının kendine özgü uygulamalarıdır.

Seçenek analizi: A, disiplinler üstü okuma ve anlamlandırma yeterliklerini; B, davranışlara yön veren değerleri; D, becerileri kullanmaya yönelik kişisel yönelimleri; E ise öğrenmenin görünür kılındığı ürün ve performansları ifade eder.

Kritik tuzak: Kökte karşılaştırma ve çıkarım gibi kavramsal beceriler de anılmaktadır; ancak soru, disipline özgü işlemlerin programdaki sınıfını istemektedir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni - beceriler çerçevesi; 2026 MEB-EKYS model temelli soru yaklaşımı.

2. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Beceri örgüsü: bilgi-beceri-eğilim bütünlüğü · Orta · Analiz · 95 sn

Bir öğrenci araştırma basamaklarını bilmekte ve örnek bir çalışmada uygulayabilmektedir. Ancak kendi başına çalışırken ilk güçlükte vazgeçmekte, ulaştığı sonucu kontrol etmemekte ve alternatif açıklamaları merak etmemektedir. Öğretmen; araştırma bilgisi, uygulama fırsatları, sebat ve merakı birlikte geliştiren bir plan hazırlamıştır.

Bu planın modelle uyumunu en iyi açıklayan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Modelde bir beceriyi bilmek, onu uygun zamanda ve nitelikli biçimde kullanmak için tek başına yeterli kabul edilmez. Öğrencinin bilgisi, uygulama becerisi ve merak-sebat gibi eğilimleri birlikte çalıştığında beceri gerçek yaşamda işlevsel hâle gelir.

Seçenek analizi: A ve C öğrenmeyi bilgi aktarımına indirger. B değerleri programdan koparır. D ise beceri kullanımını mümkün kılan unsurlar arasındaki ilişkiyi yok sayar. Bütünleşik yaklaşımı yalnız E verir.

Kritik tuzak: Sorun öğrencinin araştırma basamaklarını bilmemesi değil, bu bilgiyi bağımsız ve ısrarlı biçimde kullanamamasıdır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - beceri örgüsü ve eğilimlerin işlevi.

3. SORU · DOĞRU CEVAP: A · Veri okuryazarlığı · Kolay · Uygulama · 65 sn

Bir öğrenci okul devamsızlık kayıtlarını incelerken eksik girişleri belirlemiş, verileri sınıf düzeylerine göre kodlamış, uygun bir grafik oluşturmuş ve grafiğin gösterdiği eğilimi sınırlılıklarıyla birlikte yorumlamıştır.

Öğrencinin ağırlıklı olarak kullandığı okuryazarlık becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Veriyi toplama veya edinme, temizleme, sınıflandırma, görselleştirme ve sınırlılıkları gözeterek yorumlama süreçleri veri okuryazarlığının temel göstergeleridir.

Seçenek analizi: E seçeneği araç kullanımını çağırıştırabilir; ancak kökte asıl işlem dijital aracı kullanmak değil, verinin niteliğini kontrol edip anlamlı sonuca dönüştürmektir. B-D seçenekleri farklı içerik alanlarına yöneliktir.

Kritik tuzak: Grafik oluşturulması tek başına görsel ya da dijital okuryazarlığı göstermez; verinin bütün yaşam döngüsü birlikte ele alınmıştır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - okuryazarlık becerileri ve veri okuryazarlığı.

4. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Üst düzey düşünme: yaratıcı düşünme · Zor · Analiz · 125 sn

Okulun enerji tüketimini azaltmak isteyen öğrenciler önce çok sayıda çözüm fikri üretmiş, alışılmış önerilerin dışında güneş ışığına göre sınıf kullanım planı ve öğrenci davranışlarını görünür kılan bir geri bildirim panosu tasarlamıştır. Daha sonra fikirlerini uygulanabilirlik, maliyet ve özgünlük ölçütlerine göre geliştirerek yeni bir çözüm oluşturmuştur.

Bu süreçte baskın olan üst düzey düşünme becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Yaratıcı düşünme; çok sayıda ve çeşitli fikir üretme, alışılmışın dışında bağlantılar kurma, özgün fikirleri ölçütlere göre geliştirip işlevsel ürüne dönüştürme süreçlerini içerir. Senaryoda fikirlerin çoğaltılması ve özgün bir çözümün geliştirilmesi belirleyicidir.

Seçenek analizi: A ve C süreçte yardımcı olabilir; öğrenciler ölçüt kullanmış ve seçim yapmıştır. Ancak temel amaç mevcut seçenekleri yalnızca değerlendirmek değil, yeni ve özgün seçenekler üretmektir. B öz değerlendirmeyi, D ise bilinen yolları uygulamayı öne çıkarır.

Kritik tuzak: Ölçüt kullanılmasını görüp eleştirel düşünmeye yönelmek yanıltıcıdır; ölçütler burada yaratıcı fikirlerin geliştirilmesi için kullanılmıştır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - üst düzey düşünme becerileri.

5. SORU · DOĞRU CEVAP: A · Kavramsal beceriler: karşılaştırma · Orta · Uygulama · 80 sn

Öğrenciler iki farklı okul gelişim planını amaç, hedef kitle, kaynak kullanımı, süre ve beklenen sonuç ölçütlerine göre yan yana incelemiş; benzerlik ve farklılıkları gerekçeleriyle tabloya aktarmıştır.

Bu çalışmada kullanılan temel kavramsal beceri aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: İki veya daha çok nesne, olay ya da metni belirlenmiş ölçütlere göre benzerlik ve farklılıkları bakımından inceleme karşılaştırma becerisidir.

Seçenek analizi: B ortak özelliklere göre gruplama, C örneklerden genel yargıya ulaşma, D temel noktaları kısaltma, E ise açıkça verilmeyen bir sonuca kanıtlardan ulaşma işlemidir.

Kritik tuzak: Tablo kullanılması sınıflandırma çağrışımı yapabilir; belirleyici olan planların ölçütler üzerinden karşı karşıya getirilmesidir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - kavramsal beceriler.

6. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Kavramsal beceriler: genelleme · Kolay · Uygulama · 60 sn

Bir öğrenci farklı şehirlerdeki yağış miktarı ile bitki örtüsü yoğunluğuna ilişkin çok sayıda örneği incelemiş, örneklerde ortaklaşan ilişkiyi belirleyerek belirli koşullarda geçerli genel bir yargı oluşturmuştur.

Öğrencinin kullandığı beceri aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Birden çok örnek veya durumdaki ortak ilişkilerden daha kapsamlı bir yargıya ulaşma genelleme becerisidir. Öğrenci tekil örnekleri aşarak koşullu bir genel sonuç üretmiştir.

Seçenek analizi: A ayırt edici özellikler belirler, B sistemli inceleme yapar, D belirli ölçüte göre düzenler, E ise nicelik belirler. Genel yargı üretme yalnız C'dedir.

Kritik tuzak: Verileri gözlemlemek sürecin bir parçasıdır; soru, gözlem sonucunda yapılan bilişsel işlemi istemektedir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - kavramsal beceriler ve genelleme.

7. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Sistem düşüncesi ve geri besleme · Orta · Analiz · 95 sn

Bir okulda yemek israfını azaltmak için yalnız porsiyonları küçültmenin yeterli olmadığı görülmüştür. Öğrenciler; satın alma miktarı, menü tercihi, kantin alışkanlıkları, bütçe, geri dönüşüm ve öğrenci geri bildirimlerinin birbirini nasıl etkilediğini gösteren döngüsel bir şema hazırlamıştır.

Bu uygulama aşağıdaki düşünme yaklaşımlarından hangisine en uygun örnektir?

Çözüm: Sistem düşüncesi, bir sorunu birbirine bağlı ögeler, karşılıklı etkiler ve geri besleme döngüleri içinde ele alır. Öğrenciler israfı tek bir nedene bağlamamış, okul sistemindeki ilişkileri birlikte incelemiştir.

Seçenek analizi: A sorunu basitleştirir. D yalnız ardışık bir akış kurar. C ve E ise ilişkisel yapıyı açıklamaz. Döngüler ve karşılıklı etkiler B seçeneğinin ayırt edici göstergeleridir.

Kritik tuzak: Şema çizmek tek başına sistem düşüncesi değildir; burada önemli olan ögeler arasındaki çift yönlü etkilerin kurulmasıdır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - sistem düşüncesi.

8. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Programlar arası bileşenlerin bütünleştirilmesi · Zor · Değerlendirme · 130 sn

Bir okul, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri için ayrı ayrı “haftalık ek etkinlikler” hazırlamıştır. Bu etkinliklerin derslerdeki öğrenme çıktıları, içerik ve ölçme süreçleriyle bağlantısı kurulmamıştır.

Planın modele daha uygun hâle gelmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

Çözüm: Programlar arası bileşenler, öğretim programına sonradan eklenen bağımsız başlıklar değildir. Derslerin öğrenme çıktıları, öğretim uygulamaları ve değerlendirme kanıtları içinde anlamlı bağlamlarla bütünleştirilmelidir.

Seçenek analizi: A-D seçenekleri bileşenleri ana öğretim sürecinden ayırır veya yalnız belirli zamanlara sıkıştırır. E, bileşenlerin programın tüm yapısına nüfuz etmesini sağlar.

Kritik tuzak: “Ek etkinlik” yapılması olumlu görünse de bağlantısız etkinlikler modelde aranan bütünleşmeyi sağlamaz.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - programlar arası bileşenlerin öğretime bütünleştirilmesi.

9. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Sosyal-duygusal öğrenme: ilişki becerileri · Orta · Uygulama · 90 sn

İki öğrenci ortak projede görev paylaşımı nedeniyle anlaşmazlık yaşamıştır. Öğretmen öğrencilerden birbirlerini kesmeden dinlemelerini, tarafların ihtiyaçlarını açıklamalarını, ortak yararı gözetken seçenekler üretmelerini ve üzerinde uzlaştıkları çözümü yazılı hâle getirmelerini istemiştir.

Bu uygulama öncelikle hangi sosyal-duygusal öğrenme becerisini geliştirmeye yöneliktir?

Çözüm: Etkili dinleme, açık iletişim, çatışma çözme, iş birliği ve uzlaşma; ilişki becerilerinin temel göstergeleridir. Senaryoda öğrenciler arası etkileşimi yapıcı biçimde yönetme hedeflenmektedir.

Seçenek analizi: A kişinin kendi duygu ve özelliklerini tanıması, B davranış ve duygularını yönetmesi, C başkalarının bakış açısını anlamasıdır. Bunlar süreçte destekleyici olsa da temel performans ilişkisiyi yönetmektir.

Kritik tuzak: Tarafların ihtiyaçlarını anlamak sosyal farkındalık çağırıştır; ancak sürecin sonucu çatışmayı iletişim ve uzlaşma yoluyla çözmektir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - sosyal-duygusal öğrenme becerileri.

10. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Sosyal-duygusal öğrenme: sosyal farkındalık ve empati · Orta · Uygulama · 85 sn

Öğrenciler, okula yeni gelen ve Türkçeyi sınırlı düzeyde kullanan bir arkadaşlarının yaşadığı güçlükleri onun bakış açısından yazmış; ardından sınıfın iletişimi kolaylaştırmak için neler yapabileceğini tartışmıştır.

Bu etkinlik aşağıdaki sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden hangisiyle en doğrudan ilişkilidir?

Çözüm: Başkalarının bakış açısını anlama, farklı koşullardaki kişilerin duygu ve ihtiyaçlarını fark etme ve empati kurma sosyal farkındalık kapsamındadır.

Seçenek analizi: A, B, D ve E daha çok kişinin kendi davranışını planlaması ve izlemesiyle ilgilidir. Senaryonun merkezinde başka bir öğrencinin deneyimini anlamak vardır.

Kritik tuzak: Etkinlik sonunda çözüm önerileri üretilmesi ilişki becerilerini düşündürebilir; ilk ve belirleyici işlem perspektif alma ve empatidir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - sosyal-duygusal öğrenme ve sosyal farkındalık.

11. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Erdem-Değer-Eylem: tasarruf · Kolay · Uygulama · 55 sn

Bir okulda öğrenciler kullanılmayan sınıfların ışıklarını kapatmış, küçük su kaçaklarını bildirmiş, tek kullanımlık malzemeler yerine yeniden kullanılabilir araçları tercih etmiş ve ihtiyaç fazlası tüketimi azaltmıştır.

Bu davranışlar aşağıdaki değerlerden hangisinin eylem göstergeleridir?

Çözüm: Kaynakları ihtiyaç kadar kullanma, israfı önleme, malzemelerin ömrünü uzatma ve tüketimde ölçülü davranma tasarruf değerinin davranışa dönüşmüş hâlidir.

Seçenek analizi: Diğer değerler olumlu olmakla birlikte verilen eylemlerin ortak yönü kaynakların verimli ve ölçülü kullanılmasıdır.

Kritik tuzak: Çevreyi koruma amacı duyarlılık değerini de çağırıştırabilir; kökte özellikle israfın azaltılması ve kaynak kullanımında ölçülülük vurgulanmıştır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - Erdem-Değer-Eylem Modeli ve tasarruf değeri.

12. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Erdem-Değer-Eylem: vatanseverlik · Orta · Uygulama · 85 sn

Öğrenciler yaşadıkları bölgedeki tarihî çeşmeleri belgeleyip onarım ihtiyacı olanları ilgili kuruma bildirmiş, yerel kültürel mirasın korunması için gönüllü bir farkındalık çalışması yürütmüştür.

Bu çalışmada ağırlıklı olarak hangi değer eyleme dönüşmüştür?

Çözüm: Vatanseverlik yalnız duygusal bağlılık değil, ülkenin tarihî ve kültürel mirasını koruma, ortak yarara katkıda bulunma ve sorumluluk üstlenme davranışlarını da kapsar.

Seçenek analizi: C seçeneği çalışmanın emek gerektirmesi nedeniyle çekici olabilir; ancak eylemin amacı yerel ve millî mirası korumaktır. A, B ve D kökteki temel yönelimle örtüşmez.

Kritik tuzak: Bir etkinliğin çalışkanlık gerektirmesi, onun baskın değerinin çalışkanlık olduğu anlamına gelmez; amaç ve yöneldiği ortak değer dikkate alınmalıdır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - Erdem-Değer-Eylem Modeli ve vatanseverlik.

13. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Erdem-Değer-Eylem: estetik · Orta · Uygulama · 80 sn

Öğrenciler ortak kullanım alanını düzenlerken yalnız işlevselliği değil; renk uyumunu, oranı, sadeliği, çevreyle bütünlüğü ve görsel kirliliği azaltmayı da ölçüt olarak kullanmıştır.

Bu uygulama aşağıdaki değerlerden hangisiyle en doğrudan ilişkilidir?

Çözüm: Güzeli fark etme ve oluşturma, uyum, ölçü, düzen ve çevresel bütünlüğe duyarlılık estetik değerinin davranış göstergeleridir.

Seçenek analizi: E seçeneği ortak alanı sahiplenme nedeniyle düşünülebilir; ancak kökte seçilen ölçütlerin tümü güzellik ve uyumla ilgilidir. Diğer seçenekler bu ölçütleri açıklamaz.

Kritik tuzak: İşlevsel bir alan düzenlemek sorumluluk olabilir; soruda ayırt edici olan görsel uyum ve güzellik ölçütleridir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - Erdem-Değer-Eylem Modeli ve estetik değeri.

14. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Değerin davranışa ve sonuca dönüşmesi · Zor · Değerlendirme · 130 sn

Bir okulun “saygı” konulu çalışmasında öğrencilere değer tanımı ve örnekleri ezberletilmiş, ardından yalnız çoktan seçmeli bir sınav uygulanmıştır. Öğrencilerin günlük iletişimlerinde değeri kullanmalarını sağlayacak bir yaşantı veya gözlem yapılmamıştır.

Çalışmanın Erdem-Değer-Eylem anlayışına uygunluğunu artırmak için öncelikle aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

Çözüm: Erdem-Değer-Eylem yaklaşımında değer, yalnız bilinen bir kavram değil, davranışa yön veren ve sonuçları üzerinde düşünülen bir yaşantıdır. Bu nedenle öğrencinin değeri gerçek veya gerçeğe yakın durumlarda uygulaması ve etkisini değerlendirmesi gerekir.

Seçenek analizi: A ve D bilişsel hatırlamayı çoğaltır. C değeri yalnız sorun anına sıkıştırır. E ise değeri öğretim sürecinden koparır. B bilgi, eylem ve sonuç boyutlarını birlikte kurar.

Kritik tuzak: Tanımı doğru bilmek değer kazanımının kanıtı değildir; davranış ve yansıtma boyutu aranmalıdır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - Erdem-Değer-Eylem çerçevesi.

15. SORU · DOĞRU CEVAP: A · Ön değerlendirmede kavram yanlışlarını belirleme · Kolay · Uygulama · 60 sn

Bir fen öğretmeni yeni üniteye başlamadan önce öğrencilerin “ısı” ve “sıcaklık” kavramlarını nasıl ayırdıklarını görmek için farklı görüşlerin yer aldığı bir kavram karikatürü kullanmış ve gerekçelerini yazmalarını istemiştir.

Bu uygulama öğrenme-öğretme yaşantılarının hangi bileşenidir?

Çözüm: Ünite öncesinde öğrencilerin hazırbulunuşluklarını, ön bilgilerini ve kavram yanlışlarını belirlemeye yönelik uygulamalar ön değerlendirme sürecidir.

Seçenek analizi: C yeni öğrenmeyi önceki yaşantı veya güncel bağlamla ilişkilendirir; burada amaç doğrudan yanlış ve eksik ön bilgiyi tanılamaktır. B, D ve E farklı işlevlere sahiptir.

Kritik tuzak: Kavram karikatürü tartışma başlatabileceği için köprü kurmayı düşündürebilir; kullanım amacı ünite öncesi tanılamadır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - öğrenme-öğretme yaşantıları ve ön değerlendirme.

16. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Köprü kurma · Orta · Uygulama · 90 sn

Sosyal bilgiler öğretmeni “su kaynaklarının yönetimi” konusuna başlarken öğrencilerin yaşadığı bölgede son haftalarda görülen kuraklık haberini sınıfa getirmiş, öğrencilerden günlük yaşam gözlemlerini yeni konuyla ilişkilendirerek ilk sorularını oluşturmalarını istemiştir.

Bu uygulama aşağıdaki bileşenlerden hangisine örnektir?

Çözüm: Köprü kurma, öğrencinin önceki bilgileri ve yaşam deneyimleri ile yeni öğrenme arasında anlamlı bağ oluşturur; dikkat ve düşünme sürecini güncel bir bağlam üzerinden başlatır.

Seçenek analizi: A öğretimin genel ilkelerini, B farklılaştırma desteğini, C öğrenmenin görünür kanıtını, D ise süreç sonundaki değerlendirmeyi ifade eder. Güncel haber ile yeni konu arasında bağ kurulduğu için E doğrudur.

Kritik tuzak: Etkinliğin dersin başında yapılması tek başına ön değerlendirme olduğu anlamına gelmez; burada öğrencinin düzeyi ölçülmemekte, yeni konuya anlamlı geçiş sağlanmaktadır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - öğrenme-öğretme yaşantıları ve köprü kurma.

17. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Farklılaştırmada ilgi alanı · Orta · Uygulama · 85 sn

Bir matematik öğretmeni bütün öğrenciler için aynı veri analizi öğrenme çıktısını korumuş; öğrencilerin veri setini spor, müzik, çevre veya ulaşım gibi ilgi duydukları bir bağlamdan seçmelerine izin vermiştir.

Bu uygulama aşağıdaki farklılaştırma dayanaklarından hangisini esas almaktadır?

Çözüm: Öğrencilerin ortak bir öğrenme çıktısına kendi ilgi alanlarından seçtikleri içerik ve bağlamlarla ulaşması, ilgiye dayalı farklılaştırmadır. Hedef aynı kalırken öğrenmeye katılım artırılır.

Seçenek analizi: A ve D hedefi değiştirir; C farklılaştırmayı yalnız yüksek başarıya indirger; E öğretim tasarımı değildir. B senaryodaki seçme hakkını açıklar.

Kritik tuzak: Öğrencilerin farklı veri setleri kullanması, ölçütlerin veya öğrenme çıktısının farklı olduğu anlamına gelmez.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - farklılaştırma ve öğrenci ilgileri.

18. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Farklılaştırmada öğrenme profili · Orta · Uygulama · 90 sn

Bir öğretmen aynı öğrenme çıktısına yönelik olarak bazı öğrencilere görsel şema, bazılarına sesli açıklama, bazılarına ise somut modelle çalışma seçeneği sunmuş; bütün ürünleri ortak ölçütlerle değerlendirmiştir.

Bu düzenlemede öncelikle hangi bireysel farklılık dikkate alınmıştır?

Çözüm: Bilgiyi algılama, işleme ve ifade etmede tercih edilen yolları dikkate alan düzenlemeler öğrenme profiline dayalı farklılaştırmadır. Ortak hedef ve ölçüt korunurken erişim yolları çeşitlendirilmiştir.

Seçenek analizi: A ve D yalnız puana odaklanır. B ve E verilen seçenek türlerini açıklamaz. Görsel, işitsel ve somut yolların çeşitlendirilmesi C'yi gösterir.

Kritik tuzak: Farklı araç sunmak, öğrenciler için farklı öğrenme çıktıları belirlemek değildir; erişim yolu değiştirilmiştir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - farklılaştırma ve öğrenme profili.

19. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Öğretmen yansıtması · Orta · Değerlendirme · 90 sn

Bir öğretmen ünite sonunda hangi etkinliklerin öğrenme çıktısına hizmet ettiğini, hangi öğrenci gruplarının zorlandığını, kullandığı kanıtların yeterli olup olmadığını ve bir sonraki uygulamada neyi değiştireceğini kısa notlarla kaydetmiştir.

Bu çalışma aşağıdaki uygulamalardan hangisidir?

Çözüm: Öğretmenin kendi öğretim kararlarını kanıtlara dayalı olarak incelemesi, güçlü ve geliştirilmesi gereken yönleri belirleyip sonraki uygulama için düzenleme yapması öğretmen yansıtmasıdır.

Seçenek analizi: A, B, C ve E öğretmenin öğretim sürecini öz değerlendirmesine karşılık gelmez. D seçeneği hem kanıt incelemeyi hem iyileştirme kararını kapsar.

Kritik tuzak: Yansıtma yalnız “ders iyi geçti” biçiminde kişisel izlenim değildir; öğrenme kanıtlarıyla gerekçelendirilmiş iyileştirme sürecidir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - öğretmenin yansıtıcı uygulayıcı rolü.

20. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Süreç ve ürünün çoklu kanıtlarla değerlendirilmesi · Zor · Değerlendirme · 135 sn

Bir grup, tasarım projesinde işlevsel bir ürün ortaya koymuştur. Ancak süreç kayıtları görevlerin tek öğrenci tarafından yapıldığını, akran değerlendirmeleri iş birliğinin zayıf kaldığını ve gözlem notları planın birkaç kez gereksiz değiştirildiğini göstermektedir.

Öğretmenin modelle en uyumlu değerlendirme kararı aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Model, öğrenmenin yalnız nihai üründe değil süreçteki beceri kullanımı, iş birliği, planlama ve yansıtma davranışlarında da görünür olmasını önemser. Bu nedenle farklı kaynaklardan gelen kanıtlar açık ölçütlerle birlikte yorumlanmalıdır.

Seçenek analizi: A ürüne, E akran puanına, D tek kişiye aşırı ağırlık verir. B ise ürün kanıtını yok sayar. C hem süreç hem ürünü ve birden çok kanıt dengeli biçimde ele alır.

Kritik tuzak: Güçlü bir ürün, bütün öğrenme çıktılarının gerçekleştiğini kanıtlamaz; özellikle iş birliği ve süreç yönetimi ayrı kanıt gerektirir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - öğrenme kanıtlarında süreç, ürün ve çoklu veri kullanımı.

21. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Öğrenme kanıtı olarak görüşme · Orta · Uygulama · 95 sn

Bir öğretmen öğrencinin verdiği matematiksel cevaptan çok, hangi varsayımla başladığını, neden o yolu seçtiğini ve karşı örnek verildiğinde düşüncesini nasıl değiştirdiğini anlamak istemektedir. Öğretmen gerektiğinde takip soruları da yöneltecektir.

Bu amaç için en uygun ölçme aracı aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Görüşme, öğrencinin düşünme sürecini, gerekçelerini ve kavram yanlışlarını takip sorularıyla derinlemesine ortaya çıkarmaya imkân verir.

Seçenek analizi: A ve D gözlenen davranışın varlığı veya düzeyini kaydeder. B ve C yapılandırılmış cevaplar üretir ancak öğrencinin akıl yürütmesini takip sorularıyla açmayı sınırlı ölçüde sağlar.

Kritik tuzak: Öğrencinin doğru-yanlış sonucunu belirlemek değil, düşünme yolunu anlamak istendiği için etkileşimli bir araç gerekir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - öğrenme kanıtlarında görüşme ve süreç odaklı değerlendirme.

22. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Öğrenme çıktısı ile uygun performans kanıtı · Orta · Analiz · 100 sn

Bir öğrenme çıktısı “Öğrenci, çevre sorununa yönelik çözümünü kanıtlara dayanarak sözlü biçimde savunur ve karşı görüşlere gerekçeli cevap verir.” şeklinde yazılmıştır.

Bu çıktıyı değerlendirmek için en uygun uygulama aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Çıktı; sözlü savunma, kanıt kullanma ve karşı görüşe cevap verme performansını içerir. Bu davranışların doğrudan gözlenebileceği, ölçütleri belirlenmiş tartışma veya sunum en geçerli kanıtı sağlar.

Seçenek analizi: A ve B bilgi hatırlamayı, D yalnız katılımı, E ise kopyalama davranışını ölçer. Hiçbiri gerekçeli sözlü savunmayı doğrudan ortaya koymaz.

Kritik tuzak: Konuyla ilgili çoktan seçmeli sorular güvenilir olabilir; ancak hedeflenen performans temsil etmediği için uygunluk sorunu vardır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - öğrenme çıktısı ve öğrenme kanıtı uyumu.

23. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Geliştirici geri bildirimin özellikleri · Orta · Değerlendirme · 90 sn

Bir öğrenci raporuna verilen geri bildirimlerden hangisi Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ndeki geliştirici geri bildirim anlayışına en uygundur?

Çözüm: Geliştirici geri bildirim; ölçüte dayalı, belirli, anlaşılır ve öğrencinin bir sonraki adımda ne yapacağını gösteren nitelikte olmalıdır. E seçeneği güçlü yönü belirtmekte, eksikliği ölçütle ilişkilendirmekte ve uygulanabilir düzeltme yolu sunmaktadır.

Seçenek analizi: A-D seçenekleri genel, yargılayıcı veya yalnız sonuç bildiren ifadelerdir. Öğrencinin nasıl ilerleyeceğini somutlaştırmaz.

Kritik tuzak: Geri bildirim yalnız hatayı söylemek değildir; öğrenmeyi ileri taşıyacak eylem ve yeniden deneme fırsatı içermelidir.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - geliştirici geri bildirim.

24. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Program bileşenleri arasında tutarlılık · Zor · Değerlendirme · 135 sn

Bir ünite de öğrenme çıktısı öğrencinin yerel ulaşım sorununa ilişkin verileri çözümleyip gerekçeli öneri geliştirmesini istemektedir. İçerik listesinde ulaşım kavramları bulunmasına rağmen dersler yalnız öğretmen anlatımıyla yürütülmüş, sınavda da kavram tanımları sorulmuştur.

Aşağıdaki düzenlemelerden hangisi program bileşenleri arasında en güçlü tutarlılığı sağlar?

Çözüm: Öğrenme çıktısı veri çözümleme ve gerekçeli öneri geliştirme gerektirdiği için öğretim yaşantıları bu işlemleri yaptırmalı, değerlendirme de ortaya çıkan süreç ve ürünü ölçmelidir. D seçeneği içerik, etkinlik, çıktı ve kanıt işlevsel biçimde hizalar.

Seçenek analizi: A, B ve E mevcut uyumsuzluğu sürdürür. C ölçülebilir hedefi ortadan kaldırır. D hedeflenen bilişsel ve uygulamalı performansı doğrudan öğretim ve değerlendirmeye taşır.

Kritik tuzak: Sorun içerik eksikliği değil; beklenen performans ile kullanılan öğretim ve ölçme yollarının farklı düzeylerde olmasıdır.

Kaynak dayanağı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli - öğrenme çıktısı, içerik, öğretim yaşantısı ve öğrenme kanıtı uyumu.

Genel Kùltür

25-40. soruların çözümleri

25. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Türkiye fiziki coğrafyası: buzul şekilleri · Kolay · Hatırlama · 55 sn

Türkiye'de sirkler, morenler ve buzul göllerinin belirgin biçimde görüldüğü dağlardan biri aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Kaçkar Dağları, yüksekliği ve geçmişteki buzullaşma koşulları nedeniyle Türkiye'de buzul şekillerinin en belirgin görüldüğü alanlardan biridir.

Seçenek analizi: Diğer dağ sıralarında yerel yüksek alanlar bulunsa da sirk, moren ve buzul gölü birikteliği Kaçkarlar kadar belirgin değildir.

Kritik tuzak: Karadeniz Bölgesi'nde bulunması tek başına yeterli değildir; yüksekliğin buzullaşmaya elverişli olması gerekir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS genel kùltür ve Türkiye fiziki coğrafyası soru yaklaşımı.

26. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Türkiye akarsuları ve delta ovaları · Orta · Kavrama · 85 sn

Aşağıdaki akarsu-delta ovası eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

Çözüm: Bafra Ovası, Kızılırmak'ın Karadeniz kıyısında taşıdığı alüvyonları biriktirmesiyle oluşmuş bir delta ovasıdır.

Seçenek analizi: Çarşamba Ovası Yeşilirmak, Menemen Ovası Gediz, Çukurova Seyhan ve Ceyhan, Silifke Ovası ise Göksu ile ilişkilidir.

Kritik tuzak: Aynı bölgede bulunan akarsu ve ovaları eşleştirirken akarsuyun denize döküldüğü kesim dikkate alınmalıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türkiye coğrafyası soru biçimleri.

27. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Türkiye karstik yer şekilleri: polye · Orta · Kavrama · 90 sn

Aşağıdaki ovalardan hangisi karstik çözünme sonucu gelişmiş geniş kapalı çanak niteliğindeki bir polyeye örnek gösterilebilir?

Çözüm: Elmalı Ovası, kalkerli arazide çözünmeyle gelişen ve karstik süreçlerin etkili olduğu polye örneklerindendir.

Seçenek analizi: A ve B delta-alüvyal, D tektonik ve akarsu birikimiyle ilişkili, E ise tektonik kökenli bir ovadır. Karstik kapalı çanak özelliği C'dedir.

Kritik tuzak: Ovanın çevresinin dağlık olması tek başına polye olduğunu göstermez; kalkerli zemin ve karstik çözünme aranmalıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türkiye'de karstik şekiller soru yaklaşımı.

28. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Türkiye kapalı havzaları · Zor · Analiz · 120 sn

Aşağıdaki göl çiftlerinden hangisinin her ikisi de sularını denize ulaştıramayan kapalı havzalarda yer alır?

Çözüm: Van Gölü ve Tuz Gölü dışı akışı olmayan kapalı havzaların tabanında yer alır. Suları denize ulaşmadığı için özellikle buharlaşmanın etkisi belirgindir.

Seçenek analizi: Diğer seçeneklerdeki göllerden en az biri akarsular aracılığıyla dış drenaja bağlıdır. Beyşehir'in Çarşamba Suyu, Eğirdir'in Kovada sistemiyle bağlantısı; Marmara çevresindeki göllerin dış akışı buna örnektir.

Kritik tuzak: Tuzluluk tek başına kapalı havza ölçütü değildir; gölün denize doğal yüzey akışıyla bağlanıp bağlanmadığına bakılmalıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS fiziki coğrafya ve havza bilgisi soru yaklaşımı.

29. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Anadolu uygarlıkları: Hititler · Kolay · Hatırlama · 55 sn

Hitit Devleti'ne başkentlik yapmış, günümüzde Çorum ili sınırlarında bulunan antik kent aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Hattuşa, Hitit Devleti'nin başkenti olup Boğazkale yakınındadır. Arşivleri ve anıtsal kapılarıyla Anadolu tarihinin önemli merkezlerindendir.

Seçenek analizi: Troya Çanakkale, Gordion Frig, Sardes Lidya, Pergamon ise Bergama Krallığı ile öne çıkar.

Kritik tuzak: Antik kentleri yalnız bulundukları bölgeyle değil, ilişkili uygarlıkla birlikte öğrenmek gerekir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Anadolu uygarlıkları soru yaklaşımı.

30. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Anadolu uygarlıkları: Kommagene · Orta · Hatırlama · 75 sn

Adıyaman'daki Nemrut Dağı'nın zirvesinde yer alan anıtsal heykeller ve tümölüs aşığıdaki uygarlıklardan hangisiyle ilişkilidir?

Çözüm: Nemrut Dağı'ndaki anıtsal kutsal alan ve dev heykeller, Kommagene Kralı I. Antiokhos dönemine aittir.

Seçenek analizi: Diğer uygarlıkların Anadolu'da önemli eserleri vardır; ancak Nemrut Dağı'ndaki tümölüs ve heykel topluluğı Kommagene Krallığı'nın simgesidir.

Kritik tuzak: Nemrut adı Van'daki volkanik dağıla da ilişkilendirilebilir; soru Adıyaman'daki arkeolojik mirası sormaktadır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS kültürel miras ve Anadolu uygarlıkları soru biçimleri.

31. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Türk-İslam edebiyatı: Garibnâme · Orta · Hatırlama · 85 sn

XIV. yüzyılda Anadolu Türkçesiyle kaleme alınan, ahlak ve tasavvuf konularını işleyen “Garibnâme” adlı eserin yazarı aşığıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Garibnâme, Âşık Paşa'nın Anadolu Türkçesinin gelişimine katkı sağlayan tasavvufi-öğretici eseridir.

Seçenek analizi: Nâbî hikemî şiir, Ali Şir Nevâî Çağatay edebiyatı, Edip Ahmet Atabetü'l-Hakayık, Kâşgarlı Mahmut ise Dîvânu Lugâti't-Türk ile tanınır.

Kritik tuzak: Eserin öğretici ve tasavvufi olması birden çok ismi çağırıştırabilir; dönem ve eser adı birlikte değerlendirilmelidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türk dili ve edebiyatı genel kültür yaklaşımı.

32. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Türk dili tarihi: Muhakemetü'l-Lugateyn · Orta · Hatırlama · 80 sn

Türkçenin Farsçadan geri olmadığını örneklerle ortaya koymak amacıyla “Muhakemetü'l-Lugateyn” adlı eseri kaleme alan sanatçı aşığıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Ali Şir Nevâî, Muhakemetü'l-Lugateyn'de Türkçe ile Farsçayı karşılaştırmış ve Türkçenin anlatım gücünü savunmuştur.

Seçenek analizi: Yusuf Has Hacıp Kutadgu Bilig, Ahmed Yesevî Divan-ı Hikmet, Kâşgarlı Mahmut Dîvânu Lugâti't-Türk ile bilinir. Hoca Dehhânî ise Anadolu'da din dışı şiirin öncülerindendir.

Kritik tuzak: Dîvânu Lugâti't-Türk de Türkçeyi tanıtan bir eserdir; ancak iki dili karşılaştıran eser ve yazar farklıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türk dili tarihi soru biçimleri.

33. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Osmanlı eğitim kurumları: Enderun · Kolay · Hatırlama · 55 sn

Osmanlı Devleti'nde saray içinde devlet adamı ve yönetici yetiştirmek amacıyla oluşturulan eğitim kurumu aşığıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Enderun, saray içinde yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü ve devlet yönetiminde görev alacak kişilerin yetiştirildiğı kurumdur.

Seçenek analizi: Sıbyan mektebi temel eğitim, medrese dinî ve ilmî yüksek eğitim, darülhadis hadis ihtisası, tekke ise tasavvufi eğitimle ilişkilidir.

Kritik tuzak: Medreseler de devlet görevlisi yetiştirmiştir; ancak saray içindeki özel yönetici okulu Enderun'dur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Osmanlı eğitim tarihi soru yaklaşımı.

34. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Geleneksel Türk kitap sanatları: tezhip · Orta · Kavrama · 75 sn

El yazması eserlerin sayfa kenarlarını, başlıklarını ve levhaları çoğunlukla altın yaldız ve stilize motiflerle bezeme sanatına ne ad verilir?

Çözüm: Tezhip, özellikle yazma eserlerin altın ve renkli boyalarla bitkisel-geometrik motifler kullanılarak süslenmesidir.

Seçenek analizi: Ebru kâğıt üzerinde renkli dalgalı desen, katı' kâğıt oyma, çini seramik yüzey süsleme, künde-kârî ise geçmeli ahşap işçiliğidir.

Kritik tuzak: Kitapta kullanılan her süsleme ebru değildir; altınla yapılan bezeme tezhiptir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS geleneksel Türk sanatları soru yaklaşımı.

35. SORU · DOĞRU CEVAP: A · Geleneksel Türk tiyatrosu: meddah · Zor · Kavrama · 115 sn

Bir sanatçının baston ve mendil gibi sınırlı araçlarla tek başına hikâye anlattığı, kişileri ses ve taklit yoluyla canlandırdığı geleneksel gösteri türü aşığıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Meddah, tek anlatıcının farklı kişileri ses, ağız ve davranış taklitleriyle canlandırdığı; çoğunlukla baston ve mendil kullandığı geleneksel anlatı sanatıdır.

Seçenek analizi: Orta oyunu bir oyuncu topluluğı ve açık alanla; Karagöz gölge tasvirleriyle; köy seyirlik oyunları toplu ritüellerle; tuluat ise doğaçlamalı sahne tiyatrosuyla ilişkilidir.

Kritik tuzak: Doğaçlama birden çok türde vardır; ayırt edici özellik tek anlatıcı ve hikâye anlatımıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS halk kültürü ve geleneksel tiyatro yaklaşımı.

36. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Türk-İslam bilim tarihi: Uluğ Bey · Orta · Hatırlama · 80 sn

Semerkant'ta kurduğu rasathanede astronomi çalışmaları yapan ve yıldız cetvellerini “Zîc-i Uluğ Bey” adıyla derleyen bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Uluğ Bey, Semerkant Rasathanesi'nde yürüttüğü gözlemlerle hazırlanan Zîc-i Uluğ Bey adlı astronomi cetvelleriyle tanınır.

Seçenek analizi: Bîrûnî coğrafya ve astronomi, İbn Sînâ tıp ve felsefe, Hârizmî matematik, Fârâbî felsefe ve müzik kuramıyla öne çıkar; verilen eser ve rasathane Uluğ Bey'e aittir.

Kritik tuzak: Astronomi alanında birden çok İslam bilgini bulunduğu için eser ve şehir ipuçları birlikte değerlendirilmelidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türk-İslam bilim tarihi soru yaklaşımı.

37. SORU · DOĞRU CEVAP: A · Türk tıp tarihi: Sabuncuoğlu Şerafeddin · Kolay · Hatırlama · 55 sn

Cerrahi yöntemleri ve aletleri minyatürlerle anlattığı “Cerrahiyyetü'l-Hâniyye” adlı eserle tanınan Türk hekimi aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Sabuncuoğlu Şerafeddin, Cerrahiyyetü'l-Hâniyye adlı resimli cerrahi eseriyle Türk tıp tarihinin önemli isimlerindendir.

Seçenek analizi: Akşemseddin tıp ve mikrop düşüncesiyle, Hacı Paşa Anadolu tıbbıyla, Kâtip Çelebi coğrafya-bibliyografya, Ali Kuşçu astronomiyle tanınır.

Kritik tuzak: Eserdeki minyatürlü cerrahi alet anlatımları Sabuncuoğlu'nu ayırt eden temel ipucudur.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS Türk bilim ve kültür tarihi soru yaklaşımı.

38. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Geleneksel Türk ahşap sanatı: künde-kârî · Orta · Kavrama · 80 sn

Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait minber, kapı ve pencere kanatlarında; küçük geometrik ahşap parçaların çivi ya da tutkal kullanılmadan geçme tekniğiyle birleştirilmesiyle oluşturulan bezeme aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Künde-kârî, geometrik biçimde kesilmiş ahşap parçaların birbirine geçmeli olarak birleştirildiği geleneksel ahşap işçiliğidir. Özellikle minber ve kapı kanatlarında dayanıklı ve zengin yüzeyler oluşturur.

Seçenek analizi: Kalem işi boyalı yüzey bezemesidir; ebru kâğıt sanatıdır; malakârî alçı kabartma bezemesidir; telkârî ise ince metal tellerle yapılan kuyumculuk tekniğidir.

Kritik tuzak: Geometrik görünüş tek başına yeterli değildir; ayırt edici ipucu ahşap parçaların geçme tekniğiyle birleştirilmesidir.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS geleneksel Türk sanatları ve mimari bezeme soru yaklaşımı.

39. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Geleneksel gölge oyunu: hayalî · Orta · Hatırlama · 80 sn

Karagöz oyununda tasvirleri perde arkasında hareket ettiren, kişileri seslendiren ve oyunu yöneten sanatçıya ne ad verilir?

Çözüm: Karagöz oyununu perde arkasından yöneten, tasvirleri hareket ettirip seslendiren ana sanatçı “hayalî” olarak adlandırılır.

Seçenek analizi: Pişekâr ve Kavuklu orta oyununun tipleridir; zenne kadın tipini canlandıran oyuncudur; meddah ise tek kişilik hikâye anlatıcısıdır.

Kritik tuzak: Karakter adlarıyla oyunu icra eden sanatçının unvanı birbirine karıştırılmamalıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS geleneksel tiyatro ve kültür soruları yaklaşımı.

40. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Klasik Türk musıkisi: İtrî · Zor · Hatırlama · 120 sn

Segâh Tekbir, Salât-ı Ümmiye ve Nevakâr gibi eserleriyle klasik Türk musıkisinin önde gelen bestekârları arasında yer alan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Buhurizade Mustafa İtrî, klasik Türk musıkisinin büyük bestekârlarından olup Segâh Tekbir, Salât-ı Ümmiye ve Nevakâr gibi eserlerle tanınır.

Seçenek analizi: Dede Efendi ve Hacı Arif Bey farklı dönemlerin önemli bestekârlarıdır. Tanburî Cemil Bey saz icrası, Münir Nurettin Selçuk ise yakın dönem icra ve besteciliğiyle öne çıkar.

Kritik tuzak: Eser adları dinî ve klasik formlar içerdiği için dönem ve bestekâr bilgisi birlikte kullanılmalıdır.

Kaynak dayanağı: 2019-2026 MEB-EKYS klasik Türk musıkisi genel kültür yaklaşımı.

Mevzuat

41-56. soruların çözümleri

41. SORU · DOĞRU CEVAP: A · 1982 Anayasası: değiştirilemeyecek hükümler · Kolay · Hatırlama · 55 sn
1982 Anayasası'na göre aşağıdaki hükümlerden hangisinin değiştirilmesi teklif dahi edilemez?

Çözüm: Anayasa'nın ilk üç maddesi; devletin şekli, Cumhuriyetin nitelikleri ile devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti hakkında hükümler içerir. Dördüncü madde uyarınca bu hükümler değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.

Seçenek analizi: B-E konuları anayasal düzenlemeye tabi olmakla birlikte değiştirilmezlik güvencesi kapsamında değildir.

Kritik tuzak: “Anayasada yer alan her hüküm değiştirilemez” düşüncesi yanlıştır; özel koruma ilk üç maddeye ilişkindir.

Kaynak dayanağı: 1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, değiştirilemeyecek hükümler; 2019-2026 MEB-EKYS mevzuat soru yaklaşımı.

42. SORU · DOĞRU CEVAP: B · 1982 Anayasası: seçimlerin temel ilkeleri · Orta · Uygulama · 90 sn

Bir seçimde seçmenlerin hangi adaya oy verdiği herkesin görebileceği biçimde kaydedilmiş, buna karşılık oyların sayımı kapalı bir odada yalnız görevlilerce yapılmıştır.

Bu uygulama 1982 Anayasası'ndaki hangi iki seçim ilkesine birlikte aykırıdır?

Çözüm: Anayasa seçimlerin gizli oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre yapılmasını öngörür. Seçmen tercihinin görünür kılınması gizli oyu, sayımın kapalı yapılması açık sayım ve dökümü ihlal eder.

Seçenek analizi: Diğer seçenekler seçimlerin farklı ilkelerini içerir ancak senaryodaki iki somut aykırılığı birlikte karşılamaz.

Kritik tuzak: “Oy verme işlemi açık, sayım gizli olmalıdır” biçimindeki ters yorum yaygın bir tuzaktır.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası, seçme-seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları.

43. SORU · DOĞRU CEVAP: E · 1982 Anayasası: yasama sorumsuzluğu · Orta · Kavrama · 90 sn

Bir milletvekilinin Meclis çalışmalarındaki oyundan ve Mecliste ileri sürdüğü düşünceden dolayı kural olarak hukuki veya cezai sorumluluğunun doğmamasını ifade eden anayasal güvence aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Yasama sorumsuzluğu, milletvekillerinin Meclisteki oy ve sözleri ile ileri sürdükleri düşünceler nedeniyle kural olarak sorumlu tutulmamasıdır. Bu güvence parlamenter faaliyetin serbestçe yürütülmesini amaçlar.

Seçenek analizi: Yasama dokunulmazlığı, milletvekilinin suç isnadı nedeniyle tutulması ve yargılanmasıyla ilgili geçici güvencedir; oy ve sözlerle ilişkin mutlak nitelikteki güvence sorumsuzluktur.

Kritik tuzak: “Dokunulmazlık” ve “sorumsuzluk” kavramları birbirine karıştırılmamalıdır.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası, yasama dokunulmazlığı ve sorumsuzluğu.

44. SORU · DOĞRU CEVAP: A · 1982 Anayasası: Cumhurbaşkanlığı kararnamesi-kanun ilişkisi · Zor · Analiz · 125 sn

Bir konuda yürürlükteki kanun ile Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde farklı hükümler bulunduğu tespit edilmiştir. Daha sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi aynı konuda yeni bir kanun kabul etmiştir.

1982 Anayasası'na göre aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur?

Çözüm: Anayasa'ya göre Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması hâlinde kanun hükümleri uygulanır. TBMM'nin aynı konuda kanun çıkarması durumunda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hâle gelir.

Seçenek analizi: B, C, D ve E anayasal normlar hiyerarşisi ve açık çatışma kurallarıyla bağdaşmaz. Kararnamenin kanuna üstünlüğü yoktur.

Kritik tuzak: Yayımlanma tarihi değil, Anayasa'nın kanuna tanıdığı üstünlük belirleyicidir.

Kaynak dayanağı: 1982 Anayasası, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri.

45. SORU · DOĞRU CEVAP: B · 657 sayılı Kanun: kariyer ilkesi · Kolay · Uygulama · 60 sn

Bir kurum, devlet memurlarına yaptıkları hizmetler için gerekli bilgilere ve yetiştirme şartlarına uygun biçimde sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânı sağlamaktadır.

Bu uygulama 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun hangi temel ilkesine örnektir?

Çözüm: Kariyer ilkesi, devlet memurlarına yaptıkları hizmetler için gerekli bilgi ve yetiştirme şartlarına uygun biçimde sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkânı sağlamayı ifade eder.

Seçenek analizi: Sınıflandırma görev ve niteliklere göre hizmet sınıflarını, liyakat göreve giriş ve yükselmede yetenek ile başarıyı, güvenlik ise memurluk statüsünün güvencesini ilgilendirir.

Kritik tuzak: “Başarıya göre yükselme” ifadesi liyakati düşündürebilir; kökte sınıf içinde en yüksek dereceye ilerleme imkânı vurgulanmıştır.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, temel ilkeler.

46. SORU · DOĞRU CEVAP: E · 657 sayılı Kanun: sadakat yemini · Orta · Hatırlama · 85 sn

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre asli devlet memurluğuna atanan bir kişinin en geç bir ay içinde yapması gereken işlem aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Asli devlet memurluğuna atananlar, en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenen törende yetkili amir huzurunda sadakat yemini eder ve imzaladıkları yemin belgesi özlük dosyasına konulur.

Seçenek analizi: A siyasi tarafsızlıkla bağdaşmaz. B, C ve D asli memurluğa atanmanın bir aylık zorunlu işlemi değildir.

Kritik tuzak: Aday memur olarak göreve başlama ile asli memurluğa atandıktan sonraki yemin işlemi birbirinden ayrılmalıdır.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, sadakat ve yemin.

47. SORU · DOĞRU CEVAP: D · 657 sayılı Kanun: disiplin soruşturmasında zamanaşımı · Zor · Analiz · 130 sn

Bir memurun kınama cezasını gerektirdiği iddia edilen fiili disiplin amiri tarafından 10 Şubat'ta öğrenilmiştir. Disiplin soruşturmasına 15 Mart'ta başlanmıştır. Arada zamanaşımını durduran veya kesen bir durum yoktur.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

Çözüm: Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında, fiilin öğrenildiği tarihten itibaren bir ay içinde disiplin soruşturmasına başlanması gerekir. 10 Şubat'tan sonra bir aylık süre geçirilerek 15 Mart'ta başlanması zamanaşımı sonucunu doğurur.

Seçenek analizi: Altı aylık öğrenme süresi devlet memurluğundan çıkarma için geçerlidir. İki yıllık süre fiilin işlendiği tarihten itibaren geçerli mutlak üst süredir; bir aylık öğrenme süresini ortadan kaldırmaz.

Kritik tuzak: Zamanaşımında hem fiilin öğrenilmesinden başlayan süre hem de fiilden itibaren işleyen üst süre ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, disiplin cezalarında zamanaşımı.

48. SORU · DOĞRU CEVAP: A · 657 sayılı Kanun: görevden uzaklaştırma · Orta · Uygulama · 95 sn

Hakkında yürütülen soruşturmada belgelere müdahale edebileceği ve kamu hizmetinin sağlıklı işlemlerini güçleştirebileceği değerlendirilen bir memur, soruşturma sonuçlanıncaya kadar geçici olarak görevinden uzaklaştırılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu bakımından bu işlemin hukuki niteliği aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Görevden uzaklaştırma, görevi başında kalmasında sakınca görülen memur hakkında kamu hizmetini ve soruşturmanın güvenliğini korumak amacıyla uygulanan geçici bir ihtiyati tedbirdir; disiplin cezası değildir.

Seçenek analizi: B ve D işlemi disiplin veya ceza yaptırımı gibi göstermektedir. C kesin sona erme sonucunu yanlış bağlar. E ise işlemin amacına ve yetkili makamlarca uygulanma niteliğine aykırıdır.

Kritik tuzak: Görevden uzaklaştırma ile devlet memurluğundan çıkarma birbirinden farklıdır; ilki geçici ve ihtiyati, ikincisi disiplin cezasıdır.

Kaynak dayanağı: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, görevden uzaklaştırma.

49. SORU · DOĞRU CEVAP: C · 1739 sayılı Kanun: laiklik ilkesi · Orta · Uygulama · 95 sn

Bir eğitim kurumunda eğitim faaliyetlerinin din ve mezhep ayrımı yapılmadan, bilimsel esaslara ve hukuk düzenine uygun yürütülmesi; din kültürü ve ahlak öğretiminin mevzuattaki esaslara göre düzenlenmesi benimsenmiştir.

Bu yaklaşım 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun hangi temel ilkesiyle en doğrudan ilişkilidir?

Çözüm: Millî eğitimin laiklik ilkesi, eğitim ve öğretimin dinî veya mezhebî ayrıcalığı dayanmadan hukuk ve bilim çerçevesinde yürütülmesini; din kültürü ve ahlak öğretiminin ise anayasal ve yasal esaslara göre düzenlenmesini ifade eder.

Seçenek analizi: A öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirilmesini, B yaşam boyu öğrenmeyi, D insan gücü ve kalkınma hedeflerine göre planlamayı, E eğitimin yalnız okul ile sınırlı olmamasını anlatır.

Kritik tuzak: Laiklik, din konusunda bilgisizlik veya bütün din öğretiminin yasaklanması anlamına gelmez; düzenlemenin hukuk çerçevesinde yapılmasını gerektirir.

Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, Türk millî eğitiminin temel ilkeleri.

50. SORU · DOĞRU CEVAP: A · 1739 sayılı Kanun: yaygın eğitim · Kolay · Kavrama · 55 sn

Okul çağını tamamlamış yetişkinlere yönelik okuma-yazma, meslek edinme ve kişisel gelişim kurslarının örgün okul programı dışında düzenlenmesi eğitim sisteminin hangi bölümüne girer?

Çözüm: Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden ayrılmış bireylere örgün eğitimin yanında ya da dışında sunulan eğitim faaliyetlerini kapsar.

Seçenek analizi: B-E örgün eğitimin belirli kademe veya türleridir. Yetişkinlere örgün okul programı dışında kurs verilmesi A seçeneğidir.

Kritik tuzak: Kursun kamu kurumu tarafından verilmesi onu örgün eğitim hâline getirmez; programın yapısı ve hedef kitlesi belirleyicidir.

Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, Türk millî eğitim sisteminin genel yapısı.

51. SORU · DOĞRU CEVAP: A · 1739 sayılı Kanun: öğretmenlik mesleğine hazırlık · Orta · Hatırlama · 85 sn

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre öğretmenlik mesleğine hazırlık aşağıdaki unsurlardan hangilerinin birlikte sağlanmasıyla gerçekleştirilir?

Çözüm: Kanuna göre öğretmenlik mesleğine hazırlık; genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır. Bu üç boyut öğretmenin kültürel birikimini, alan yeterliğini ve öğretme bilgisini birlikte oluşturur.

Seçenek analizi: B-E seçenekleri üçlü yapıyı eksik veya ilgisiz unsurlarla verir. Yalnız diploma ya da alan bilgisi mesleğe hazırlık için yeterli kabul edilmez.

Kritik tuzak: "Pedagojik formasyon" tek başına öğretmenlik hazırlığının tamamı değildir.

Kaynak dayanağı: 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, öğretmenlik mesleği.

52. SORU · DOĞRU CEVAP: B · 222 sayılı Kanun: okula devam etmeyen çocukların çalıştırılması · Orta · Uygulama · 95 sn

İlköğretim çağında olmasına rağmen mecburi ilköğretim kurumuna devam etmeyen bir çocuğun, bir iş yerinde ücret karşılığı çalıştırılması planlanmaktadır.

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

Çözüm: Kanun, ilköğretim çağında olup mecburi ilköğretim kurumuna devam etmeyen çocukların resmî veya özel iş yerlerinde, ücretli ya da ücretsiz çalıştırılmasını yasaklar. Amaç çocuğun eğitim hakkı ve devam zorunluluğunu korumaktır.

Seçenek analizi: A, C, D ve E yasağı daraltmakta veya yetkisiz bir istisna oluşturmaktadır. Veli izni eğitim zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

Kritik tuzak: Okula devam eden çocukların mevzuata uygun biçimde ders saatleri dışında çalışmasına ilişkin hükümlerle, okula hiç devam etmeyen çocukların durumu karıştırılmamalıdır.

Kaynak dayanağı: 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, ilköğretime devam ve çocukların çalıştırılması.

53. SORU · DOĞRU CEVAP: A · 4982 sayılı Kanun: özel hayatın gizliliği · Orta · Uygulama · 95 sn

Bir kişi, başka bir personele ait ayrıntılı sağlık raporlarının kendisine verilmesi için bilgi edinme başvurusunda bulunmuştur. İlgili kişinin yazılı rızası ve açıklamayı zorunlu kılan özel bir kanun hükmü bulunmamaktadır.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na göre kurumun aşağıdaki işlemlerden hangisini yapması en uygundur?

Çözüm: Kişinin sağlık bilgileri özel hayatın gizliliği ve kişisel mahremiyet kapsamında korunur. İlgilinin rızası veya açıklamayı zorunlu kılan hukuki bir neden yoksa bilgi edinme hakkı bu bilgilerin üçüncü kişiye verilmesini gerektirmez.

Seçenek analizi: B-D açıklama yasağını farklı yollarla ihlal eder. E ise başvurunun usulüne uygun biçimde cevaplanması yükümlülüğüne aykırıdır.

Kritik tuzak: Bilgi edinme hakkı sınırsız değildir; başka kişilerin özel hayatı ve sağlık verileri koruma altındadır.

Kaynak dayanağı: 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, özel hayatın gizliliği.

54. SORU · DOĞRU CEVAP: B · 3071 sayılı Kanun: yabancıların dilekçe hakkı · Orta · Hatırlama · 80 sn

3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun'a göre Türkiye'de ikamet eden yabancıların dilekçe hakkından yararlanabilmesi için aşağıdaki koşullardan hangileri birlikte aranır?

Çözüm: Türkiye'de ikamet eden yabancılar, karşılıklılık esası gözetilmek ve dilekçelerini Türkçe yazmak kaydıyla dilekçe hakkından yararlanabilir.

Seçenek analizi: A, C, D ve E kanunda öngörülmemiş ek şartlar getirmektedir.

Kritik tuzak: Yabancıların dilekçe hakkı tamamen yasak değildir; kanundaki iki koşulun birlikte bulunması gerekir.

Kaynak dayanağı: 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun.

55. SORU · DOĞRU CEVAP: A · 5018 sayılı Kanun: stratejik plan-performans programı-bütçe ilişkisi · Zor · Analiz · 130 sn

Bir kamu idaresi bütçe teklifini hazırlarken stratejik planındaki amaçları dikkate almamış, performans hedefi ve göstergesi belirlemedi; yalnız önceki yıl ödeneğini belirli bir oranda artırmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun yaklaşımına göre bütçe hazırlama sürecinin öncelikle nasıl düzenlenmesi gerekir?

Çözüm: 5018 sayılı Kanun, kamu kaynaklarının stratejik önceliklere ve performans esasına göre kullanılmasını öngörür. Stratejik plandaki amaçlar, performans programındaki hedef ve göstergeler ile bütçe kaynakları arasında açık bir ilişki kurulmalıdır.

Seçenek analizi: B-E seçenekleri performans esaslı bütçeleme, hesap verebilirlik ve kaynakların etkili kullanım ilkelerini zedeler. Geçmiş yıl verisi yardımcı olabilir ancak tek belirleyici değildir.

Kritik tuzak: Bütçe yalnız mali bir tablo değil, idarenin stratejik hedeflerini kaynakla ilişkilendiren yönetim aracıdır.

Kaynak dayanağı: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme.

56. SORU · DOĞRU CEVAP: D · 1 sayılı CBK: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü · Orta · Uygulama · 95 sn

Millî Eğitim Bakanlığı'nda;

- eğitimde teknoloji kullanımına yönelik politika ve projeleri yürütme,
- elektronik eğitim içerikleri ile öğrenme platformları geliştirme,
- eğitim bilişim ağları ve teknolojik altyapının kullanımını destekleme

görevleri ağırlıklı olarak hangi hizmet birimi tarafından yerine getirilir?

Çözüm: Eğitimin teknolojiyle desteklenmesi, dijital içerik ve platformların geliştirilmesi ile eğitim bilişim altyapısına yönelik görevler Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün görev alanındadır.

Seçenek analizi: A denetim, B temel eğitim programları, C personel işleri, E ise genel destek ve tedarik hizmetleriyle ilgilidir. Teknoloji ve dijital öğrenme odağı D'dedir.

Kritik tuzak: Teknik donanım alımı destek hizmetlerini çağrıştırabilir; soru eğitim teknolojisinin pedagojik içerik ve platform boyutunu birlikte vermektedir.

Kaynak dayanağı: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Millî Eğitim Bakanlığı hizmet birimleri.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

57-68. soruların çözümleri

57. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Mustafa Kemal'in askerlikten ayrılması · Kolay · Hatırlama · 55 sn

Mustafa Kemal Paşa'nın askerlik görevinden istifa ederek Millî Mücadele'ye sivil bir lider olarak devam ettiği süreç aşağıdaki gelişmelerden hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

Çözüm: Mustafa Kemal, İstanbul Hükümetinin geri çağırma baskısı üzerine 8-9 Temmuz 1919 gecesi askerlikten istifa etmiş ve Erzurum Kongresi sürecine sivil olarak katılmıştır.

Seçenek analizi: Havza ve Amasya faaliyetleri askerlik görevi sürerken gerçekleşmiştir. Sivas Kongresi ise Erzurum'dan sonradır.

Kritik tuzak: İstifanın kongre kararlarından biri olduğu düşünülmemelidir; istifa kongre öncesindeki siyasal baskı ortamında gerçekleşmiştir.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi; 2019-2026 MEB-EKYS kronoloji ve neden-sonuç soru yaklaşımı.

58. SORU · DOĞRU CEVAP: A · Sivas Kongresi: millî cemiyetlerin birleştirilmesi · Orta · Kavrama · 85 sn

Sivas Kongresi'nde farklı bölgelerde faaliyet gösteren millî cemiyetlerin "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmesinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Cemiyetlerin birleştirilmesi, bölgesel savunma hareketlerini ortak bir millî amaç çevresinde toplamak ve direnişte örgütsel bütünlük sağlamayı hedeflemiştir.

Seçenek analizi: B ve C Millî Mücadele'nin bağımsızlık çizgisiyle çelişir. D birleşmenin tersidir. E ise Sivas Kongresi'nin doğrudan kararı değildir.

Kritik tuzak: Cemiyetlerin yerel kökenli olması, birleştikten sonra amaçlarının yerel kaldığı anlamına gelmez.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - Sivas Kongresi ve millî teşkilatlanma.

59. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Millî Mücadele basın ve haberleşmesi: Anadolu Ajansı · Orta · Hatırlama · 80 sn

Millî Mücadele'nin amaçlarını yurt içinde ve dışında duyurmak, doğru haber akışını sağlamak ve işgal propagandasına karşı kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla 6 Nisan 1920'de kurulan kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Anadolu Ajansı, 6 Nisan 1920'de Millî Mücadele'nin haberlerini güvenilir biçimde halka ve dünyaya ulaştırmak amacıyla kurulmuştur.

Seçenek analizi: Diğer kuruluşlar basın, tarih veya yönetim alanında farklı görevler üstlenmiştir. Verilen kuruluş tarihi ve haber ajansı işlevi E'yi gösterir.

Kritik tuzak: Hakimiyet-i Milliye bir gazetedir; Anadolu Ajansı ise haber üretip dağıtan kuruluştur.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - Millî Mücadele'de basın ve kamuoyu.

60. SORU · DOĞRU CEVAP: B · İstiklâl Marşı'nın kabulü · Orta · Hatırlama · 75 sn

12 Mart 1921'de Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen İstiklâl Marşı'nın şairi aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: İstiklâl Marşı'nın sözleri Mehmet Âkif Ersoy'a aittir. Marş, Millî Mücadele'nin en kritik döneminde milletin bağımsızlık iradesini ve moralini yansıtmıştır.

Seçenek analizi: Hamdullah Suphi marşı Mecliste okuyan isimdir; şiirin yazarı değildir. Diğer sanatçılar millî edebiyat ve düşünce hayatının önemli isimleridir.

Kritik tuzak: Marşı Mecliste okuyan kişi ile şairi birbirine karıştırılmamalıdır.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - İstiklâl Marşı'nın kabulü.

61. SORU · DOĞRU CEVAP: C · 1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu ve meclis hükûmeti · Zor · Analiz · 125 sn

1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu'nda yasama ve yürütme yetkilerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde toplanması, bakanların Meclis tarafından tek tek seçilmesi ve Meclis başkanının hükûmetin de başı olması aşağıdaki sistemlerden hangisinin benimsendiğini gösterir?

Çözüm: Yasama ve yürütme yetkilerinin Mecliste birleşmesi, yürütmenin Meclis içinden ve Meclis tarafından oluşturulması meclis hükûmeti sisteminin temel özellikleridir.

Seçenek analizi: Parlamenter sistemde kuvvetler yumuşak ayrılığı ve ayrı bir hükûmet yapısı bulunur. Başkanlık ve yarı başkanlık sistemleri halk tarafından seçilen güçlü yürütme organlarına dayanır. D seçeneği millî egemenlikle bağdaşmaz.

Kritik tuzak: Bakanların Meclis içinden çıkması tek başına parlamenter sistem kanıtı değildir; yetkilerin Mecliste birleşmesi belirleyicidir.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - 1921 Anayasası ve devlet yapısı.

62. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Doğu Cephesi ve Kâzım Karabekir · Orta · Hatırlama · 85 sn

Millî Mücadele'de Doğu Cephesi komutanı olarak Ermenistan kuvvetlerine karşı başarı sağlayan ve Gümrü Antlaşması'na giden sürecin askerî liderliğini yürüten komutan aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Doğu Cephesi'nde 15. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir'in başarıları Ermenistan'ın barış istemesine ve Gümrü Antlaşması'nın imzalanmasına zemin hazırlamıştır.

Seçenek analizi: Ali Fuat ve İsmet Paşalar Batı Cephesi, Refet Bele farklı askerî-idari görevler, Fevzi Çakmak ise Genelkurmay ve başkomutanlık düzeyindeki görevlerle öne çıkar.

Kritik tuzak: Cephe komutanları ile antlaşmayı imzalayan siyasi heyetlerin görevleri birbirinden ayrılmalıdır.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - Doğu Cephesi.

63. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Lozan Barış Antlaşması: Musul sorunu · Zor · Analiz · 120 sn

Lozan Barış Konferansı'nda çözülemeyerek Türkiye ile İngiltere arasında daha sonra yapılacak görüşmelere bırakılan, anlaşma sağlanamazsa Milletler Cemiyetine götürülmesi öngörülen sorun aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Musul sorunu Lozan'da kesin çözüme bağlanamamış, Türkiye ile İngiltere arasında dokuz ay içinde görüşülmesi; anlaşma olmazsa Milletler Cemiyetine götürülmesi kararlaştırılmıştır.

Seçenek analizi: Kapitülasyonlar kaldırılmış, Boğazlar ve azınlıklar için Lozan'da düzenlemeler yapılmış, savaş tazminatı konusu da anlaşmayla sonuçlandırılmıştır.

Kritik tuzak: Lozan'da Türkiye lehine tam çözülemeyen her konu "ertelenmiş" değildir; Musul özel olarak sonraki görüşmelere bırakılmıştır.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - Lozan Barış Antlaşması.

64. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Lozan nüfus mübadelesinin istisnaları · Orta · Hatırlama · 95 sn

Lozan düzenlemelerine göre Türkiye ile Yunanistan arasındaki zorunlu nüfus mübadelesinin dışında tutulan gruplar aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Nüfus mübadelesinde İstanbul'da yerleşik Rumlar ile Batı Trakya'da yaşayan Türkler değişim dışında bırakılmıştır.

Seçenek analizi: Diğer gruplar Lozan'daki temel istisna çiftini doğru vermez. E seçeneği yerleşik nüfuslara ilişkin kabul edilen düzenlemeyi içerir.

Kritik tuzak: İstanbul Rumları ile Batı Trakya Türklerinin ikisi de "etabli" kapsamında istisnadır; yer adlarını ters eşleştirmemek gerekir.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - Lozan sonrası nüfus mübadelesi.

65. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Tekke ve zaviyelerin kapatılması · Kolay · Kavrama · 60 sn

Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması; şeyhlik, dervişlik ve benzeri unvanların yasaklanması aşağıdaki Atatürk ilkelerinden hangisiyle en doğrudan ilişkilidir?

Çözüm: Bu düzenleme, dinî nitelikteki yapı ve unvanların toplumsal-siyasal ayrıcalık üretmesini önleyerek devlet ve toplum düzeninin laikleşmesini desteklemiştir.

Seçenek analizi: Diğer ilkeler inkılapların farklı yönleriyle ilişkili olabilir; ancak dinî kurumların kamusal ayrıcalıklarının kaldırılması doğrudan laiklik kapsamındadır.

Kritik tuzak: Herkesin kanun önünde eşitliği halkçılığı çağrışırsa da düzenlemenin temel amacı laik toplum ve devlet düzenidir.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - toplumsal alanda laikleşme.

66. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Takvim, saat ve ölçülerde değişiklik · Orta · Kavrama · 85 sn

Miladi takvimin, uluslararası saat sisteminin ve metrik ölçülerin kabul edilmesiyle öncelikle aşağıdaki amaçlardan hangisine ulaşılmak istenmiştir?

Çözüm: Takvim, saat ve ölçü sistemlerinde uluslararası standartların benimsenmesi; ticaret, ulaşım, haberleşme ve günlük yaşamda birlik sağlayarak dünya ile uyumu kolaylaştırmıştır.

Seçenek analizi: A ve C standardizasyonun tersidir. D ekonomik ilişkileri kolaylaştırma amacına aykırıdır. E bu düzenlemelerle ilgisizdir.

Kritik tuzak: Bu değişiklikler yalnız biçimsel Batılılaşma değil, günlük ve ekonomik işlemlerde ortak standart oluşturma amacına yöneliktir.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - toplumsal ve ekonomik modernleşme.

67. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Atatürk ilkeleri: milliyetçilik · Orta · Analiz · 90 sn

Atatürk'ün millet anlayışı; ortak tarih, kültür, ülkü ve birlikte yaşama iradesine dayanmakta, ırkçılığı reddetmekte ve millî bağımsızlığı vazgeçilmez görmektedir.

Bu anlayış aşağıdaki ilkelerden hangisiyle açıklanır?

Çözüm: Atatürk milliyetçiliği, ırk temelli olmayan; ortak kültür, tarih, ülkü, vatandaşlık bağı ve bağımsızlık iradesine dayanan bir millet anlayışıdır.

Seçenek analizi: Halkçılık sınıf ayrıcalıklarını reddeder, devletçilik ekonomi politikasını, laiklik din-devlet ilişkisini, inkılapçılık yeniliklerin sürekliliğini ifade eder.

Kritik tuzak: “Vatandaşlık bağı” ifadesi halkçılığı çağrıştırabilir; bağımsızlık ve ortak millî kültür vurgusu milliyetçiliği belirler.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - Atatürk milliyetçiliği.

68. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Sadabad Paktı · Zor · Hatırlama · 115 sn

1937'de bölgesel barış ve iş birliğini güçlendirmek amacıyla imzalanan Sadabad Paktı'nda Türkiye ile birlikte yer alan devletler aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Sadabad Paktı Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında imzalanmıştır. Pakt, Orta Doğu ve çevresinde saldırmazlık ile bölgesel iş birliğini amaçlamıştır.

Seçenek analizi: A seçeneğindeki ülkeler Balkan Antantı çevresini çağrıştırır. C-E paktın tarafları değildir.

Kritik tuzak: Balkan Antantı ile Sadabad Paktı'nın üye devletleri birbirine karıştırılmamalıdır.

Kaynak dayanağı: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi - Atatürk dönemi dış politika ve bölgesel paktlar.

69. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Geçerlik türleri: yordama geçerliği · Kolay · Uygulama · 60 sn

Bir yönetici seçme sınavından alınan puanlar ile adayların göreve başladıktan bir yıl sonraki yönetim performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi aşağıdaki geçerlik türlerinden hangisine kanıt sağlar?

Çözüm: Bir ölçme aracının puanlarının gelecekte ortaya çıkacak bir başarı veya performansı ne ölçüde kestirdiğini incelemek yordama geçerliğidir.

Seçenek analizi: Eş zaman geçerliğinde ölçüt aynı zaman diliminde alınır. Kapsam, görünüş ve yapı geçerliği farklı kanıt türlerine dayanır.

Kritik tuzak: Performans ölçütünün sınavdan bir yıl sonra elde edilmesi “geleceği yordama” özelliğini belirler.

Kaynak dayanağı: Ölçme ve değerlendirme ilkeleri; 2019-2026 MEB-EKYS eğitim bilimleri soru yaklaşımı.

70. SORU · DOĞRU CEVAP: E · Güvenirlik ve test uzunluğu: Spearman-Brown · Zor · Uygulama · 130 sn

20 maddelik bir testin güvenirlik katsayısı 0,60'tır. Aynı nitelikte maddeler eklenerek test uzunluğu iki katına çıkarılırsa Spearman-Brown formülüne göre yeni güvenirlik katsayısı yaklaşık kaç olur?

Yeni güvenirlik = $(k \times \text{eski güvenirlik}) / [1 + (k - 1) \times \text{eski güvenirlik}]$

Çözüm: Test iki katına çıkarıldığı için $k=2$ alınır: $(2 \times 0,60) / [1 + (2-1) \times 0,60] = 1,20 / 1,60 = 0,75$. Benzer kalitede madde sayısının artması güvenirliği yükseltir.

Seçenek analizi: A-D değerleri formülde payda etkisini doğru kullanmayan veya artışı doğrusal varsayan hesaplamalardan kaynaklanabilir.

Kritik tuzak: Madde sayısını iki katına çıkarmak güvenirliği de iki katına çıkarmaz; katsayı 1'i aşamayacak biçimde formülle düzeltilir.

Kaynak dayanağı: Klasik test kuramı, Spearman-Brown düzeltme formülü.

71. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Dağılımın çarpıklığı · Orta · Analiz · 95 sn

Bir sınavda puanların aritmetik ortalaması 68, ortancası 72 ve modu 78 olarak hesaplanmıştır.

Bu dağılımla ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

Çözüm: Ortalama < ortanca < mod sıralaması sola (negatif) çarpık dağılımı gösterir. Sol uçtaki az sayıdaki düşük puan aritmetik ortalamayı aşağı doğru çeker.

Seçenek analizi: Sağa çarpık dağılımda mod < ortanca < ortalama olur. D ve E için tüm puanların eşit olması gerekir; verilen üç merkezi eğilim ölçüsü farklıdır.

Kritik tuzak: “Negatif” sözcüğü düşük başarı anlamına gelmez; kuyruğun dağılımın solunda olduğunu ifade eder.

Kaynak dayanağı: Ölçme ve değerlendirme - dağılımlar ve merkezi eğilim ölçüleri.

72. SORU · DOĞRU CEVAP: A · Madde analizi: çeldirici işlevi · Zor · Analiz · 135 sn

Bir çoktan seçmeli maddenin üst ve alt gruplardaki seçenek işaretlenme sayıları aşağıdaki gibidir. Doğru cevap D'dir.

Seçenek	A	B	C	D	E
Üst grup	2	7	1	18	2
Alt grup	8	3	6	8	5

Bu bulgulara göre öncelikle hangi çeldiricinin gözden geçirilmesi gerekir?

Çözüm: İyi bir çeldiricinin alt grup tarafından üst gruptan daha çok seçilmesi beklenir. B seçeneği üst grupta 7, alt grupta 3 kişi tarafından seçilmiştir; bu nedenle başarılı öğrencileri daha fazla çekmekte ve yanlış ya da belirsiz bir içerik taşıma olasılığı göstermektedir.

Seçenek analizi: A, C ve E çeldiricileri alt grup tarafından daha çok seçilmiştir ve işlev göstermektedir. Doğru seçenek D'nin üst grupta daha çok seçilmesi beklenen durumdur.

Kritik tuzak: Yalnız bir çeldiricinin çok seçilmesi yeterli değildir; hangi grubun daha çok seçtiği önemlidir.

Kaynak dayanağı: Klasik test kuramı - madde ve çeldirici analizi.

73. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Sunuş yoluyla öğretim: ön düzenleyici · Orta · Uygulama · 95 sn

Bir öğretmen ayrıntılı bir konuya başlamadan önce öğrencilerin yeni bilgileri yerleştirebileceği kapsayıcı bir kavramsal çerçeve sunmuş, temel ilişkileri şemayla göstermiş ve ardından ayrıntıları genelden özele doğru açıklamıştır.

Bu uygulama aşağıdaki öğretim yaklaşımlarından hangisine en uygundur?

Çözüm: Ausubel'in sunuş yoluyla öğretiminde yeni bilgi, öğrencinin bilişsel yapısına ön düzenleyiciler ve genelden özele örgütlenen açıklamalarla anlamlı biçimde yerleştirilir.

Seçenek analizi: Buluşta öğrenci örneklerden ilkeye ulaşır; araştırma-incelemede problem ve kanıt süreci öne çıkar. Tam öğrenme düzeltme-tamamlama, programlı öğretim ise küçük adımlar ve bireysel ilerleme esasına dayanır.

Kritik tuzak: Öğretmenin açıklama yapması tek başına sunuş değildir; ön düzenleyici ve anlamlı örgütlenme ayırt edicidir.

Kaynak dayanağı: Öğretim ilke ve yöntemleri - Ausubel ve sunuş yoluyla öğretim.

74. SORU · DOĞRU CEVAP: A · Bilgiyi işleme kuramı: gruplama (chunking) · Kolay · Uygulama · 55 sn

Bir öğrenci 1923193819532023 sayı dizisini "1923-1938-1953-2023" biçiminde anlamlı dört tarih grubu hâline getirerek hatırlamaktadır.

Öğrencinin kullandığı bellek stratejisi aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Birçok küçük birimi anlamlı ve daha büyük birimler hâlinde düzenleme "gruplama" stratejisidir. Bu işlem çalışma belleğinin sınırlı kapasitesini daha verimli kullanmayı sağlar.

Seçenek analizi: B-D öğrenme ve davranış kuramlarına ait farklı kavramlardır. E ortak örneklerden genel sonuç çıkarma işlemidir.

Kritik tuzak: Tekrar yapılmış olabilir; ayırt edici işlem sayıların anlamlı kümelerle ayrılmasıdır.

Kaynak dayanağı: Öğrenme psikolojisi - bilgiyi işleme kuramı ve bellek stratejileri.

75. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Bilişsel çıraklık · Orta · Uygulama · 95 sn

Deneyimli bir öğretmen, aday öğretmene veli görüşmesini önce model olarak göstermiş ve karar verirken düşündüklerini sesli açıklamıştır. Sonraki görüşmelerde adaya ipuçları vermiş, geri bildirim sunmuş ve yeterliği arttıkça desteğini aşamalı olarak azaltmıştır.

Bu süreç aşağıdaki yaklaşımlardan hangisiyle en iyi açıklanır?

Çözüm: Bilişsel çıraklıkta uzman, yalnız ürünü değil düşünme süreçlerini de görünür kılar; model olma, koçluk, destekleme ve desteği aşamalı çekme yoluyla aceminin bağımsızlaşmasını sağlar.

Seçenek analizi: A ve E davranışsal koşullanma süreçleridir. B küçük adımlı materyal, C ise ek öğretim ve tam öğrenme ölçütüyle ilgilidir. Senaryodaki uzman modelleme ve kademeli destek D'yi gösterir.

Kritik tuzak: Usta-çırak ilişkisi yalnız gözleme indirgenmemelidir; düşünmenin sesli modellenmesi ve desteğin aşamalı azaltılması temel göstergelerdir.

Kaynak dayanağı: Öğrenme ve öğretim yaklaşımları - bilişsel çıraklık.

76. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Üstbilişsel düzenleme · Orta · Uygulama · 90 sn

Bir öğrenci okuma öncesinde hedef belirlemede, okurken anlayıp anlamadığını kontrol etmekte, anlamadığında strateji değiştirmekte ve okuma sonunda kullandığı yöntemin işe yarayıp yaramadığını değerlendirmektedir.

Bu davranışlar aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır?

Çözüm: Planlama, izleme, strateji değiştirme ve değerlendirme kişinin kendi bilişsel süreçlerini yönetmesidir; bu süreç üstbilişsel düzenleme olarak adlandırılır.

Seçenek analizi: A ödül veya sonuç kaynaklı motivasyonu, B ve D farklı öğrenme türlerini, E önceki öğrenmenin yeni öğrenmeye olumlu etkisini ifade eder.

Kritik tuzak: Öğrencinin strateji bilgisine sahip olması üstbilişsel bilgidir; bu bilgiyi süreç içinde yönetmesi üstbilişsel düzenlemedir.

Kaynak dayanağı: Öğrenme psikolojisi - üstbiliş ve öz düzenlemeli öğrenme.

77. SORU · DOĞRU CEVAP: B · Program tasarımı: geniş alanlar · Orta · Kavrama · 90 sn

Bir öğretim programında tarih, coğrafya, vatandaşlık ve ekonomi içerikleri ortak toplumsal problemler çevresinde "Sosyal Bilgiler" dersi altında bütünleştirilmiştir.

Bu program tasarımı aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Geniş alanlar tasarımı, yakın ilişkili disiplinleri daha kapsamlı bir ders alanı altında birleştirir. Tarih, coğrafya ve vatandaşlığın Sosyal Bilgiler içinde bütünleştirilmesi klasik örnektir.

Seçenek analizi: Disiplin tasarımı dersler ayrı kalır. Çekirdek tasarım ortak yaşam sorunlarını bütün programın merkezine alır. D ve E öğrencinin yaşantısı veya düşünme süreçlerini odak yapar.

Kritik tuzak: Toplumsal problem ifadesi çekirdek tasarımı düşündürebilir; belirleyici özellik yakın disiplinlerin tek ders alanında birleştirilmesidir.

Kaynak dayanağı: Program geliştirme - konu merkezli tasarımlar ve geniş alanlar tasarımı.

78. SORU · DOĞRU CEVAP: A · Program değerlendirme: biçimlendirici değerlendirme · Orta · Uygulama · 90 sn

Yeni geliştirilen bir öğretim programı sınırlı sayıda okulda uygulanırken öğretmen ve öğrenci geri bildirimleri toplanmış, aksayan etkinlikler belirlenmiş ve program ülke çapında uygulanmadan önce düzeltilmiştir.

Bu değerlendirme aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Program henüz geliştirme ve pilot uygulama aşamasındayken eksikleri belirleyip iyileştirmek amacıyla yapılan değerlendirme biçimlendirici değerlendirmedir.

Seçenek analizi: B programın sonunda genel değer yargısına ulaşmayı, C ve E bireyleri gruba göre değerlendirmeyi, D ise öğrenme eksiklerinin nedenlerini belirlemeyi ifade eder.

Kritik tuzak: Pilot uygulama sonunda veri toplanması, değerlendirmenin sonuç amaçlı olduğu anlamına gelmez; veri programı geliştirmek için kullanılmıştır.

Kaynak dayanağı: Program geliştirme ve değerlendirme - biçimlendirici değerlendirme.

79. SORU · DOĞRU CEVAP: C · Sınıf yönetimi: farkında olma (withitness) · Orta · Uygulama · 95 sn

Öğretmen bir grupta çalışırken sınıfın arka tarafındaki iki öğrencinin görev dışına çıktığını fark etmiş, anlatımı kesmeden göz teması ve kısa bir işaretle davranışı düzeltmiş; aynı anda diğer grubun sorusuna cevap vermeyi sürdürmüştür.

Öğretmenin bu davranışı Kounin'in sınıf yönetimi kavramlarından hangisine en uygun örnektir?

Çözüm: Farkında olma (withitness), öğretmenin sınıfta olup bitenleri sürekli izlediğini öğrencilere hissettirmesi ve sorunları erken fark etmesidir. Öğretmenin aynı anda birden çok olayı yönetebilmesi de bu beceriyi destekler.

Seçenek analizi: Dalga etkisi bir öğrenciye müdahalenin diğerlerini etkilemesi, grup odaklılık bütün sınıfı etkin tutma, geçişlerde savrulma ise akışın bozulmasıyla ilgilidir. D Kounin'in temel kavramı değildir.

Kritik tuzak: Müdahalenin sessiz olması değil, öğretmenin sınıfın farklı bölgelerindeki davranışlardan haberdar olması belirleyicidir.

Kaynak dayanağı: Sınıf yönetimi - Kounin modeli ve farkında olma.

80. SORU · DOĞRU CEVAP: D · Eğitim yönetimi: hizmetkâr liderlik · Orta · Uygulama · 95 sn

Bir okul müdürü karar vermeden önce çalışanları dinlemekte, onların mesleki gelişimini önceliklendirmekte, görevlerini kolaylaştıran engelleri kaldırmakta, yetki paylaşmakta ve kendi konumundan çok okul toplumunun ihtiyaçlarına hizmet etmeyi önemsemektedir.

Bu müdürün liderlik anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

Çözüm: Hizmetkâr liderlikte liderin önceliği izleyenlerin ve örgüt toplumunun gelişimine hizmet etmek, onları güçlendirmek, dinlemek ve engelleri kaldırmaktır.

Seçenek analizi: A ve E otorite ve kuralları, B ödül-performans değişimini, C liderin kişisel etkisini öne çıkarır. Senaryoda liderlik konumundan çok hizmet ve çalışan gelişimi merkezde olduğu için D doğrudur.

Kritik tuzak: Yetki paylaşımı tek başına dağıtılmış liderlik göstergesi olabilir; ancak dinleme, başkalarının ihtiyaçlarını önceleme ve hizmet etme vurgusu hizmetkâr liderliği belirler.

Kaynak dayanağı: Eğitim yönetimi ve liderlik yaklaşımları - hizmetkâr liderlik.

ÇÖZÜMLERİN SONU